Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 14. marca 2013 *

„Životné prostredie — Smernica 85/337/EHS — Posudzovanie vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie — Povolenie takého projektu bez primeraného posúdenia — Ciele tohto posudzovania — Podmienky existencie práva na náhradu škody — Otázka zahrnutia ochrany jednotlivcov pred znížením hodnoty majetku“

Vo veci C-420/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Oberster Gerichtshof (Rakúsko) z 21. júla 2011 a doručený Súdnemu dvoru 10. augusta 2011, ktorý súvisí s konaním:

Jutta Leth

proti

Rakúskej republike,

Land Niederösterreich,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory L. Bay Larsen (spravodajca), sudcovia J. Malenovský, U. Lõhmus, M. Safjan a A. Prechal,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: V. Tourrès, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. októbra 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— J. Leth, v zastúpení: W. Proksch, Rechtsanwalt,

— Rakúska republika, v zastúpení: C. Pesendorfer a P. Cede, splnomocnení zástupcovia,

— Land Niederösterreich, v zastúpení: C. Lind, Rechtsanwalt,

— česká vláda, v zastúpení: D. Hadroušek a M. Smolek, splnomocnení zástupcovia,

— Írsko, v zastúpení: D. O’Hagan, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci E. Fitzsimons, SC,

* Jazyk konania: nemčina.

— grécka vláda, v zastúpení: G. Karipsiades, splnomocnený zástupca,

— talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci S. Varone, avvocato dello Stato,

— lotyšská vláda, v zastúpení: I. Kalniņš a A. Nikolajeva, splnomocnení zástupcovia,

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: J. Beeko a L. Seeboruth, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci E. Dixon, barrister,

— Európska komisia, v zastúpení: P. Oliver a G. Wilms, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 8. novembra 2012,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 smernice Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. ES L 175, s. 40; Mim. vyd. 15/001, s. 248), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 97/11/ES z 3. marca 1997 (Ú. v. ES L 73, s. 5; Mim. vyd. 15/003, s. 151) a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/35/ES z 26. mája 2003 (Ú. v. ES L 156, s. 17; Mim. vyd. 15/007, s. 466, ďalej len „smernica 85/337“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi J. Leth na jednej strane a Rakúskou republikou a Land Niederösterreich (spolková krajina Dolné Rakúsko) na druhej strane vo veci návrhu smerujúceho jednak k náhrade majetkovej škody, ktorú J. Leth utrpela z dôvodu zníženia hodnoty jej obytného domu po rozšírení letiska Wien-Schwechat (Rakúsko), a jednak ku konštatovaniu zodpovednosti žalovaných v konaní vo veci samej za budúcu ujmu.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 85/337

3 Prvé, tretie, piate, šieste a jedenáste odôvodnenie smernice 85/337 znejú:

„keďže akčné programy Európskych spoločenstiev pre životné prostredie… zdôrazňujú, že najlepšia environmentálna politika spočíva skôr v predchádzaní vzniku znečistenia alebo obťažovania pri zdroji, ako v dodatočných opatreniach na odstránenie jeho vplyvov; keďže potvrdzujú potrebu brať do úvahy vplyvy na životné prostredie v čo najskoršej fáze každého procesu technického plánovania a rozhodovania; keďže z tohto dôvodu ustanovujú vykonávanie postupov hodnotenia takýchto vplyvov;

…

keďže je okrem toho potrebné dosiahnuť jeden z cieľov [S]poločenstva vo sfére ochrany životného prostredia a kvality života;

…

keďže hlavné zásady posudzovania vplyvov na životné prostredie by sa mali zaviesť s cieľom doplniť a koordinovať konanie na povolenie prípravy verejných a súkromných projektov, ktoré pravdepodobne budú mať veľký vplyv na životné prostredie;

keďže by sa povolenie prípravy verejných a súkromných projektov, ktoré budú mať pravdepodobne významné vplyvy na životné prostredie, malo udeliť len po predchádzajúcom posudzovaní pravdepodobných významných vplyvov týchto projektov na životné prostredie; keďže sa toto posúdenie musí vykonať na základe primeraných informácií, ktoré poskytne navrhovateľ a ktoré môžu doplniť orgány a osoby, ktorých sa posudzovaný projekt týka;

…

keďže vplyvy projektu na životné prostredie musia byť posúdené so zreteľom na záujem chrániť ľudské zdravie, zlepšovať životné prostredie, prispieť ku kvalite života, zabezpečiť zachovanie diverzity druhov a zachovať reprodukčnú schopnosť ekosystému ako základného zdroja pre život“.

4 Článok 1 smernice 85/337 stanovuje:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na posudzovanie vplyvov tých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, ktoré môžu mať pravdepodobne významný vplyv na životné prostredie.

2. Na účely tejto smernice:

‚projekt‘ znamená:

— realizácia stavieb alebo iných zariadení, alebo plánov,

— iné zásahy do prírodného prostredia a krajiny, vrátane ťažby nerastných surovín;

…“

5 Článok 2 ods. 1 tej istej smernice stanovuje:

„Členské štáty prijmú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že pred udelením povolenia sa všetky projekty, ktoré pravdepodobne budú mať podstatný vplyv na životné prostredie z dôvodu, okrem iného, ich charakteru, veľkosti, alebo umiestnenia, budú podliehať postupu povolenia a budú posúdené z hľadiska ich vplyvov.

Tieto projekty sú definované v článku 4.“

6 Článok 3 uvedenej smernice upravuje:

„Posudzovanie dopadu na životné prostredie identifikuje, popíše a posúdi náležitým spôsobom, pri každom prípade jednotlivo a v súlade s článkami 4 až 11, priame a nepriame vplyvy projektu na nasledujúce faktory:

— ľudské bytosti, živočíšstvo a rastlinstvo,

— pôdu, vodu, vzduch, podnebie a krajinu,

— hmotný majetok a kultúrne dedičstvo,

— súčinnosť medzi faktormi uvedenými v prvej, druhej a tretej zarážke.“

7 Podľa článku 4 ods. 1 až 3 smernice 85/337:

„1. Pokiaľ článok 2 ods. 3 neustanovuje inak, projekty uvedené v prílohe I podliehajú posúdeni[u] v súlade s článkami 5 až 10.

2. Pokiaľ článok 2 ods. 3 neustanovuje inak, členské štáty určia pre projekty uvedené v prílohe II na základe:

a) skúmania každého jednotlivého prípadu,

alebo

b) prahov alebo kritérií stanovených členskými štátmi,

či budú podliehať posúdeniu v súlade s článkami 5 až 10.

Členské štáty môžu rozhodnúť uplatňovať oba postupy uvedené v písm. a) a b).

3. Ak sa vykonáva skúmanie každého jednotlivého prípadu, alebo ak sú stanovené prahy alebo kritériá pre potreby článku 2, vezmú sa do úvahy príslušné výberové kritéria uvedené v prílohe III.“

8 Článok 5 ods. 1 a 3 tej istej smernice stanovuje:

„1. V prípade projektov, ktoré [sa] podľa článku 4 musia podrobiť posúdeniu dopadu na životné prostredie v súlade s článkami 5 až 10, členské štáty prijmú nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie toho, aby navrhovateľ predložil vo vhodnej forme informácie, ktoré sú uvedené v prílohe IV…

3. Informácia, ktorú má poskytnúť navrhovateľ v súlade s odsekom 1, musí obsahovať minimálne:

…

— údaje potrebné na určenie a posúdenie hlavných vplyvov, ktoré by projekt mal na životné prostredie,

…“

9 Medzi projektmi uvedenými v článku 4 ods. 1 smernice 85/337 sa podľa prílohy I bodu 7 písm. a) a bodu 22 tejto smernice nachádzajú „stavba rozsiahlych železničných tratí a letísk… so základnou dĺžkou štartovacej dráhy 2 100 metrov a viac“ a „akákoľvek zmena alebo rozšírenie projektov uvedených v tejto prílohe, ak takáto zmena alebo rozšírenie samotné spĺňajú limity, ak sú, ustanovené v tejto prílohe“.

10 Podľa prílohy II bodu 13 prvej zarážky smernice 85/337 „akákoľvek zmena alebo rozšírenie projektov uvedených v prílohe I… už autorizovaných, vykonaných, alebo v procese vykonávania, ktoré môžu mať podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie (zmena alebo rozšírenie neuvedené v prílohe I)“ patrí medzi projekty uvedené v článku 4 ods. 2 tejto smernice.

11 Príloha IV uvedenej smernice s názvom „Informácia uvedená v článku 5 ods. 1“ vo svojich bodoch 3 až 5 stanovuje:

„3. Popis vplyvov na životné prostredie, ktoré bude pravdepodobne zasiahnuté navrhovaným projektom, vrátane a najmä populácie, fauny, flóry, pôdy, vzduchu, klimatických faktorov, materiálov, vrátane architektonických a archeologických pamiatok, krajiny a vzťahov medzi uvedenými faktormi.

4. Popis… pravdepodobne významných vplyvov navrhovaného projektu na životné prostredie, ktoré vyplývajú z:

— existencie projektu,

— využitia prírodných zdrojov,

— emisií znečisťujúcich látok, tvorby a zneškodnenia odpadov,

a navrhovateľov popis predpokladaných metód použitých na posúdenie vplyvu na životné prostredie.

5. Popis predpokladaných opatrení na zabránenie, zníženie a, ak je to možné, vylúčenie akýchkoľvek významných nepriaznivých vplyvov na životné prostredie.“

Rakúske právo

12 Smernica 85/337 bola do rakúskeho právneho poriadku prebratá zákonom z roku 1993 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 1993, ďalej len „UPV-G 1993“), ktorý bol účinný od 1. júla 1994 do 11. augusta 2000, keď nadobudol účinnosť zákon z roku 2000 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000), ktorého účelom bolo prebrať smernicu 97/11.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

13 J. Leth, žalobkyňa vo veci samej, je od roku 1997 vlastníčkou nehnuteľnosti, ktorá sa nachádza v bezpečnostnej zóne letiska Wien-Schwechat. Býva v dome postavenom na tomto pozemku.

14 Od pristúpenia Rakúskej republiky k Európskej únii 1. januára 1995 orgány žalovaných vo veci samej bez toho, aby vykonali posudzovanie vplyvov na životné prostredie, povolili a zrealizovali viaceré projekty týkajúce sa výstavby a rozšírenia uvedeného letiska. Rozhodnutím z 21. augusta 2001 predseda vlády Land Niederösterreich výslovne konštatoval, že postup posudzovania vplyvov na životné prostredie nebol na účely výstavby a realizácie určitých rozšírení letiska Wien-Schwechat potrebný.

15 J. Leth podala v roku 2009 na Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien žalobu proti dvom žalovaným vo veci samej, ktorou sa domáhala jednak, aby týmto žalovaným bola uložená povinnosť zaplatiť jej sumu vo výške 120 000 eur z dôvodu zníženia hodnoty jej nehnuteľnosti, najmä v dôsledku hluku lietadiel, a jednak, aby bola konštatovaná zodpovednosť týchto žalovaných, pokiaľ ide o budúcu ujmu, vrátane ujmy na zdraví, a to z dôvodu oneskoreného a neúplného prebratia smerníc 85/337, 97/11 a 2003/35, ako aj nevykonania posudzovania vplyvov na životné prostredie počas vydávania rôznych povolení týkajúcich sa výstavby letiska Wien-Schwechat. Tieto žalované poukázali na zákonnosť a správnosť postupu svojich orgánov, ako aj na premlčanie takto podanej žaloby.

16 Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien zamietol žalobu v celom rozsahu z dôvodu premlčania uplatňovaných práv. Rozsudkom o čiastočnom odvolaní Oberlandesgericht Wien síce potvrdil rozhodnutie o zamietnutí návrhu na zaplatenie sumy 120 000 eur, ale zrušil rozhodnutie o zamietnutí návrhu týkajúceho sa konštatovania zodpovednosti uvedených žalovaných vo vzťahu k budúcej ujme, pričom vrátil vec prvostupňovému súdu, aby opätovne rozhodol o tomto návrhu. Oberlandesgericht Wien v tejto súvislosti uviedol, že návrh na zaplatenie odškodného vo výške 120 000 eur sa týkal výlučne majetkovej škody, na ktorú sa nevzťahuje cieľ ochrany, ktorý upravujú ustanovenia práva Únie, najmä ustanovenia relevantných smerníc a vnútroštátneho práva. Čo sa týka návrhu na konštatovanie zodpovednosti vo vzťahu k budúcej ujme, tento súd uviedol, že nedošlo k premlčaniu

tohto nároku. Opravný prostriedok „Revision“ týkajúci sa zamietnutia návrhu na zaplatenie uvedeného odškodného a žaloba smerujúca proti vráteniu návrhu na konštatovanie zodpovednosti boli následne podané na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

17 Vnútroštátny súd sa domnieva, že rozhodnutie o týchto návrhoch, ktoré v každom prípade nie sú úplne premlčané, závisí od toho, či povinnosť vykonať posudzovanie vplyvov na životné prostredie, ktorú majú príslušné orgány dotknutého členského štátu a ktorú stanovuje tak právo Únie, ako aj vnútroštátne právo, môže chrániť dotknutých jednotlivcov pred výlučne majetkovou škodou spôsobenou projektom, v prípade ktorého sa také posudzovanie nevykonalo.

18 V tejto súvislosti Oberster Gerichtshof rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„Má sa článok 3 smernice 85/337…, zmenenej a doplnenej smernicou 97/11… a smernicou 2003/35…, vykladať v tom zmysle, že:

1. pojem ‚hmotný majetok‘ zahŕňa len jeho podstatu alebo [zahŕňa] aj jeho hodnotu,

2. posudzovanie vplyvov na životné prostredie slúži aj na ochranu jednotlivca pred tým, aby utrpel majetkovú škodu spôsobenú znížením hodnoty jeho nehnuteľnosti?“

Konanie pred Súdnym dvorom

19 Listom z 21. decembra 2012 žalobkyňa vo veci samej požiadala o opätovné otvorenie ústnej časti konania, pričom tvrdila, že generálna advokátka tým, že vo svojich návrhoch prednesených 8. novembra 2012 skúmala otázku, či posudzovanie vplyvov na životné prostredie, tak ako je stanovené v článku 3 smernice 85/337, zahŕňa posudzovanie vplyvov predmetného projektu na hodnotu hmotného majetku, predložila novú otázku, ktorú vnútroštátny súd nepoložil a ku ktorej sa oprávnené subjekty uvedené v článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie nemali možnosť vyjadriť, v dôsledku čoho nebola na prvú otázku, tak ako ju položil vnútroštátny súd, poskytnutá odpoveď. Žalobkyňa vo veci samej takisto tvrdí, že uvedené oprávnené subjekty nemali príležitosť vyjadriť sa k dôsledkom, ktoré treba vyvodiť zo skutočnosti, že dotknutá verejnosť nebola informovaná o predmetných projektoch, a teda sa nemohla zúčastniť rozhodovacieho procesu.

20 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 83 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora Súdny dvor môže kedykoľvek po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť o opätovnom začatí ústnej časti konania, najmä ak usúdi, že nemá dostatok informácií, alebo ak sa má vo veci rozhodnúť na základe tvrdenia, o ktorom sa nemali možnosť vyjadriť účastníci konania alebo subjekty oprávnené podľa uvedeného článku 23.

21 V prejednávanej veci Súdny dvor usudzuje, že má k dispozícii všetky potrebné informácie, aby o návrhu na začatie prejudiciálneho konania rozhodol, a že o ňom nebude potrebné rozhodovať na základe tvrdení, ktoré pred ním neboli prejednané.

22 Z toho vyplýva, že návrh žalobkyne vo veci samej v súvislosti s uskutočnením nového pojednávania ani jej subsidiárny návrh na predloženie ďalších písomných pripomienok nie je potrebné prijať.

O prejudiciálnych otázkach

23 Svojimi otázkami sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 3 smernice 85/337 má vykladať jednak v tom zmysle, že posudzovanie vplyvov na životné prostredie, tak ako je stanovené v tomto článku, zahŕňa posudzovanie vplyvov predmetného projektu na hodnotu hmotného majetku, a jednak

v tom zmysle, že okolnosť, že sa v rozpore s požiadavkami tejto smernice nevykonalo posudzovanie vplyvov na životné prostredie, zakladá právo jednotlivca na náhradu majetkovej škody spôsobenej znížením hodnoty jeho nehnuteľnosti, ktoré je výsledkom vplyvov predmetného projektu na životné prostredie.

24 Vzhľadom na pojem „hmotný majetok“ v zmysle článku 3 smernice 85/337 treba pripomenúť, že z potreby jednotného uplatňovania práva Únie vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a rozsah pôsobnosti, si v zásade vyžaduje autonómny a jednotný výklad v celej Únii, ktorý musí zohľadňovať kontext ustanovenia a cieľ sledovaný príslušnou právnou úpravou (pozri rozsudky z 19. septembra 2000, Linster, C-287/98, Zb. s. I-6917, bod 43, a z 22. decembra 2010, Mercredi, C-497/10 PPU, Zb. s. I-14309, bod 45).

25 Podľa článku 3 smernice 85/337 treba preskúmať priame a nepriame účinky projektu najmä na človeka a hmotný majetok a v súlade so štvrtou zarážkou tohto článku treba tiež preskúmať také účinky na súčinnosť medzi týmito dvomi faktormi. Preto treba posúdiť najmä vplyv projektu na využívanie hmotného majetku človekom.

26 Z toho vyplýva, že pri posudzovaní takých projektov, o aké ide v konaní vo veci samej, ktoré môžu spôsobovať zvýšenú úroveň hluku lietadiel, treba preskúmať účinky týchto projektov na využívanie budov človekom.

27 Ako však správne uviedli Land Niederösterreich a viaceré vlády, ktoré Súdnemu dvoru predložili svoje pripomienky, rozšírenie posudzovania vplyvov na životné prostredie na hodnotu hmotného majetku nemožno vyvodiť zo znenia uvedeného článku 3 a ani nemôže byť v súlade s cieľom smernice 85/337.

28 Z článku 1 ods. 1 smernice 85/337, ako aj z jej prvého, tretieho, piateho a šiesteho odôvodnenia totiž vyplýva, že cieľom tejto smernice je posudzovanie vplyvov verejných a súkromných projektov na životné prostredie na účely dosiahnutia jedného z cieľov Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia a kvality života. Toho istého cieľa sa týkajú informácie, ktoré musí poskytnúť navrhovateľ podľa článku 5 ods. 1 a prílohy IV tej istej smernice, ako aj kritériá umožňujúce posúdiť, či menej významné projekty, ktoré zodpovedajú charakteristikám uvedeným v prílohe III tejto smernice, podliehajú posudzovaniu vplyvov na životné prostredie.

29 Z tohto dôvodu treba zohľadniť iba vplyvy na hmotný majetok, ktoré vzhľadom na svoju povahu môžu mať tiež dopad na životné prostredie. Na základe článku 3 uvedenej smernice je preto posudzovanie vplyvov na životné prostredie vykonané v súlade s týmto článkom také, ktoré identifikuje, opisuje a posudzuje priame a nepriame účinky hluku na človeka v prípade využívania nehnuteľnosti, ktorá je dotknutá takým projektom, o aký ide v konaní vo veci samej.

30 Treba preto konštatovať, že posudzovanie vplyvov na životné prostredie, tak ako je stanovené v článku 3 smernice 85/337, nezahŕňa posudzovanie vplyvov predmetného projektu na hodnotu hmotného majetku.

31 Z tohto konštatovania však nevyhnutne nevyplýva, že by sa článok 3 smernice 85/337 mal vykladať v tom zmysle, že okolnosť, že sa v rozpore s požiadavkami tejto smernice nevykonalo posudzovanie vplyvov na životné prostredie, a to najmä posudzovanie týkajúce sa účinkov na jeden alebo viaceré faktory uvedené v tomto článku, ktoré sú odlišné od hmotného majetku, nepriznáva jednotlivcovi nijaké právo na náhradu majetkovej škody spôsobenej znížením hodnoty jeho hmotného majetku.

32 V tejto súvislosti treba najskôr pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že jednotlivec sa môže odvolávať na povinnosť vykonať posudzovanie vplyvov na životné prostredie uvedenú v článku 2 ods. 1 smernice 85/337 v spojení s jej článkom 1 ods. 2 a článkom 4 (pozri rozsudok zo 7. januára 2004,

Wells, C-201/02, Zb. s. I-723, bod 61). Táto smernica tak dotknutým jednotlivcom priznáva právo na to, aby príslušné orgány posúdili vplyvy predmetného projektu na životné prostredie a aby títo jednotlivci boli v tejto súvislosti vypočutí.

33 Treba preto preskúmať, či cieľom článku 3 smernice 85/337 v spojení s jej článkom 2 je v prípade nevykonania posudzovania vplyvov na životné prostredie priznať jednotlivcom také právo na náhradu majetkovej škody, akého sa domáha J. Leth.

34 V tejto súvislosti z tretieho a jedenásteho odôvodnenia smernice 85/337 vyplýva, že predmetom tejto smernice je dosiahnuť jeden z cieľov Únie v oblasti ochrany životného prostredia, ako aj kvality života a že vplyvy projektu na životné prostredie musia byť posúdené so zreteľom na záujem prispieť ku kvalite života zlepšovaním životného prostredia.

35 V prípadoch, keď vystavenie hluku vyplývajúce z projektu, na ktorý sa vzťahuje článok 4 smernice 85/337, má významné účinky na človeka v tom zmysle, že sa zníži spôsobilosť obytného domu dotknutého týmto hlukom plniť svoju funkciu a že životné prostredie človeka, jeho kvalita života a prípadne zdravie sú dotknuté, môže zníženie majetkovej hodnoty tohto domu predstavovať priamy hospodársky dôsledok týchto účinkov na životné prostredie, čo treba preskúmať v každom jednotlivom prípade.

36 Treba preto prijať záver, že na predchádzanie majetkovým škodám v rozsahu, v akom predstavujú priame hospodárske dôsledky vplyvov verejného alebo súkromného projektu na životné prostredie, sa vzťahuje cieľ ochrany, ktorý sleduje smernica 85/337. Vzhľadom na to, že takéto hospodárske škody sú priamym dôsledkom týchto vplyvov, musia byť odlíšené od hospodárskych škôd, akými sú napríklad niektoré konkurenčné znevýhodnenia, ktoré neboli spôsobené priamo vplyvmi na životné prostredie a na ktoré sa preto nevzťahuje cieľ ochrany sledovaný touto smernicou.

37 Pokiaľ ide o právo na náhradu takej majetkovej škody, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že na základe zásady lojálnej spolupráce stanovenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ sú členské štáty povinné zrušiť nezákonné dôsledky porušenia práva Únie. Súdny dvor v tejto súvislosti už rozhodol, že na účely nápravy toho, že nebolo vykonané posudzovanie vplyvov projektu na životné prostredie v zmysle článku 2 ods. 1 smernice 85/337, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby určil, či vo vnútroštátnom práve existuje možnosť odvolať alebo zrušiť už udelené povolenie s cieľom podrobiť tento projekt posudzovaniu jeho vplyvov na životné prostredie v súlade s požiadavkami smernice 85/337, alebo subsidiárne, či má jednotlivec, ak s tým súhlasí, možnosť domáhať sa náhrady akejkoľvek ujmy, ktorá mu bola spôsobená (pozri rozsudok Wells, už citovaný, body 66 až 69).

38 Uplatniteľné procesné podmienky sú vecou vnútroštátneho právneho poriadku každého členského štátu podľa zásady procesnej autonómie členských štátov, a to pod podmienkou, že takéto pravidlá nie sú menej priaznivé ako pravidlá upravujúce obdobné situácie vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a že nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom Únie (zásada efektivity) (pozri rozsudok Wells, už citovaný, bod 67).

39 V rámci vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť tak členskému štátu prináleží, aby napravil následky spôsobenej škody, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách zaručujú dodržiavanie zásad ekvivalencie a efektivity, ktoré sa spomínajú v predchádzajúcom bode (pozri rozsudok z 5. marca 1996, Brasserie du Pêcheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, Zb. s. I-1029, bod 67).

40 Treba však pripomenúť, že právo Únie priznáva jednotlivcom pri splnení určitých podmienok právo na náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora zásada zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré je mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená (pozri rozsudok z 25. novembra 2010, Fuß, C-429/09, Zb. s. I-12167, bod 45 a citovanú judikatúru).

41 Súdny dvor v tejto súvislosti opakovane rozhodol, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, keď sú splnené tri podmienky, t. j. že porušená právna norma Únie má za cieľ priznať jednotlivcom práva, porušenie tejto normy je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť (pozri rozsudky Fuß, už citovaný, bod 47, ako aj z 9. decembra 2010, Combinatie Spijker Infrabouw-De Jonge Konstruktie a i., C-568/08, Zb. p. I-12655, bod 87 a citovanú judikatúru).

42 Tieto tri podmienky sú potrebné a postačujúce na to, aby v prospech jednotlivcov vzniklo právo na náhradu škody, ktoré má svoj základ priamo v práve Únie, pričom nie je vylúčené, že zodpovednosť daného členského štátu môže vzniknúť aj za menej prísnych podmienok na základe vnútroštátnych právnych predpisov (pozri rozsudok Brasserie du pêcheur a Factortame, už citovaný, bod 66).

43 Uplatnenie podmienok, ktoré majú svoj základ priamo v práve Únie, dovoľujúcich konštatovať zodpovednosť členských štátov za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, musia v zásade vykonať vnútroštátne súdy podľa usmernení Súdneho dvora na ich vykonanie (pozri rozsudok z 12. decembra 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, Zb. s. I-11753, bod 210 a citovanú judikatúru).

44 V tejto súvislosti už bolo v bodoch 32 a 36 tohto rozsudku preukázané, že smernica 85/337 priznáva dotknutým jednotlivcom právo na to, aby príslušné orgány daného členského štátu posúdili vplyvy predmetného projektu na životné prostredie a že na majetkové škody sa v rozsahu, v akom predstavujú priame hospodárske dôsledky vplyvov verejného alebo súkromného projektu na životné prostredie, vzťahuje cieľ ochrany, ktorý sleduje táto smernica.

45 Ako sa však uvádza v bode 41 tohto rozsudku, okrem overenia, že porušenie tejto právnej normy Únie je dostatočne závažné, je existencia priamej príčinnej súvislosti medzi predmetným porušením a škodou, ktorá bola spôsobená jednotlivcom, nevyhnutnou podmienkou pre právo na náhradu, pričom overenie tejto existencie prináleží tiež vnútroštátnemu súdu v súlade s usmerneniami Súdneho dvora.

46 Na tento účel treba zohľadniť povahu porušenej normy. V prejednávanom prípade táto norma síce stanovuje posudzovanie vplyvov verejného alebo súkromného projektu na životné prostredie, ale neuvádza ani hmotnoprávne ustanovenia týkajúce sa zváženia vplyvov na životné prostredie s inými faktormi a ani nebráni uskutočneniu projektov, ktoré môžu mať negatívne vplyvy na životné prostredie. Tieto charakteristiky naznačujú, že samotné porušenie článku 3 uvedenej smernice, v tomto prípade teda nevykonanie posudzovania, ktoré stanovuje tento článok, v zásade nie je príčinou zníženia hodnoty nehnuteľnosti.

47 Preto sa zdá, že podľa práva Únie samotná okolnosť, že sa v rozpore s požiadavkami smernice 85/337 nevykonalo posudzovanie vplyvov na životné prostredie, v zásade nezakladá právo jednotlivca na náhradu čisto majetkovej škody spôsobenej znížením hodnoty jeho nehnuteľnosti v dôsledku vplyvov na životné prostredie. Vnútroštátnemu súdu, ktorý má jediný právomoc posúdiť skutkové okolnosti sporu, o ktorom rozhoduje, však prináleží, aby overil, či boli splnené požiadavky práva Únie uplatniteľné vo vzťahu k právu na náhradu, a to najmä existencia priamej príčinnej súvislosti medzi údajným porušením a spôsobenou škodou.

48 Na položené otázky treba preto odpovedať tak, že článok 3 smernice 85/337 sa má vykladať v tom zmysle, že posudzovanie vplyvov na životné prostredie, tak ako je stanovené v tomto článku, nezahŕňa posudzovanie vplyvov predmetného projektu na hodnotu hmotného majetku. Na majetkové škody v rozsahu, v akom predstavujú priame hospodárske dôsledky vplyvov verejného alebo súkromného projektu na životné prostredie, sa však vzťahuje cieľ ochrany, ktorý sleduje táto smernica. Podľa práva Únie a bez toho, aby tým boli dotknuté menej prísne pravidlá vnútroštátneho práva v oblasti zodpovednosti štátu, samotná okolnosť, že sa v rozpore s požiadavkami uvedenej smernice nevykonalo posudzovanie vplyvov na životné prostredie, v zásade nepriznáva jednotlivcovi právo na náhradu čisto

majetkovej škody spôsobenej znížením hodnoty jeho nehnuteľnosti v dôsledku vplyvov uvedeného projektu na životné prostredie. Vnútroštátnemu súdu však prináleží, aby overil, či boli splnené požiadavky práva Únie uplatniteľné vo vzťahu k právu na náhradu škody, a to najmä existencia priamej príčinnej súvislosti medzi údajným porušením a spôsobenou škodou.

O trovách

49 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článok 3 smernice Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, zmenenej a doplnenej smernicou Rady 97/11/ES z 3. marca 1997 a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/35/ES z 26. mája 2003, sa má vykladať v tom zmysle, že posudzovanie vplyvov na životné prostredie, tak ako je stanovené v tomto článku, nezahŕňa posudzovanie vplyvov predmetného projektu na hodnotu hmotného majetku. Na majetkové škody v rozsahu, v akom predstavujú priame hospodárske dôsledky vplyvov verejného alebo súkromného projektu na životné prostredie, sa však vzťahuje cieľ ochrany, ktorý sleduje táto smernica.

Podľa práva Únie a bez toho, aby tým boli dotknuté menej prísne pravidlá vnútroštátneho práva v oblasti zodpovednosti štátu, samotná okolnosť, že sa v rozpore s požiadavkami uvedenej smernice nevykonalo posudzovanie vplyvov na životné prostredie, v zásade nepriznáva jednotlivcovi právo na náhradu čisto majetkovej škody spôsobenej znížením hodnoty jeho nehnuteľnosti v dôsledku vplyvov uvedeného projektu na životné prostredie. Vnútroštátnemu súdu však prináleží, aby overil, či boli splnené požiadavky práva Únie uplatniteľné vo vzťahu k právu na náhradu škody, a to najmä existencia priamej príčinnej súvislosti medzi údajným porušením a spôsobenou škodou.

Podpisy